

Дискриминација, стереотипи и предрасуде

Ставови су су позитиван или негативан однос према некоме или нечему. Ставови се стичу различитим облицима учења и почињу се изграђивати још у раном детињству.

Ставови према другим људима често усвајамо несвесно. Деца рано могу почети да одбацују и омаловажавају особе које се од њих разликују по полу, способностима, обичајима, култури и раси.

И одрасли и деца често доносе закључке о другим особама и групама људи не познавајући их стварно, већ на основу непотпуних и врло често нетачних података. Свако од нас има неке стереотипе и предрасуде према некој групи људи, само их често нисмо свесни јер смо убеђени да ти други заиста јесу такви.

Оног момента када постанемо свесни неког свог стереотипа или предрасуде пружа нам се прилика да добро размислимо пре него што реагујемо и да на тај начин „заштитимо друге од нас самих”.

Стереотипи су поједностављен начин размишљања о одређеним појавама или групама људи, било да је реч о занимању, друштвеној класи, раси, националности...

У основи стереотипа налази се погрешна и неоправдано широка генерализација, **уверење** које се заснива на минималном познавању групе о којој се говори, претпоставци да сви припадници те групе имају одређене особине које су само њима својствене и по којима се разликују од других.

Стереотипи негирају индивидуалност особе.

Предрасуде су стереотип који садржи изразито емоционално негативно оцењивање (осећање одбојности, непријатељства, мржње, презира), неке етничке, расне, верске или социјалне групе.

Пример негативни предрасуда је страдање Јевреја, Словена и Рома у Другом светском рату као последица мишљења да су то мање вредни народи.

Негативни стереотипи и предрасуде су у основи дискриминације која подразумева неједнако поступање према некој особи или групи, искључивањем и довођењем у неравноправан положај.

Дискриминација може да буде по основу:

- пола
- религије
- социоекономског статуса
- старости
- способности
- сексуалне оријентације
- и многих других особина

Дискриминација опстаје у друштву због социјалног учења и конформизма. Ови феномени нису урођени, уче се од рођења од родитеља, шире породице, касније од пријатеља, учитеља, наставника, путем медија и социјалних мрежа.

Док одрастамо идентификујемо са групом којој припадамо, прихватамо њене норме и критеријуме на основу којих процењујемо себе и своје понашање, формирамо различите ставове, па и предрасуде.

Ако су одређене врсте предрасуда и дискриминације прихваћени од стране друштва, постоји велики социјални притисак да се особа конформише групи.

Како превазићи стереотипе и предрасуде?

Један од начина је информисање, односно тражење реалних, објективних аргумената, доказа да подрже одређени став.

Особе спремне на критички приступ појавама у друштву и животу, формираће своје мишљење на основу објективних показатеља и сопствене процене.

Други начин је разумевање међусобних разлика и њихово прихватање, неговање емпатије. Ово се најбоље постиже:

- када не судимо унапред
- када смо флексибилни (крут начин размишљања спречава да видите какви су други) -
- када смо радознали, јер тако отворимо многа врата која смо несвесно затворили
- када се дружимо са особама другачијих интересовања, прихватамо различита мишљења, јер многе предрасуде нестају када схватимо шта можемо да научимо од других

Тим за заштиту од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације